

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กิตติมา ปรีดีติติก. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารพิมพ์, 2529.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว. แผนหลักงานสตรีระยะยาว (พ.ศ.2535-2554).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
- ซี.นอร์ทโคท มาร์กกินสัน และ เอ็ม.เค.ส์คอมจี. การบริหารงานยุคใหม่. เรียบเรียงโดย
เร็กซ์กั๊ด ปานเจริญ. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2537.
- บวร ประพศิตติ, ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และ เฉลิมพล ศรีหงษ์. สตรีไทย : บทบาทในการเป็น
ผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจการพิมพ์, 2520.
- พิทยา สายชู. กลไกของสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- มัญญ วงศ์นารี. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในการบริหาร. กรุงเทพฯ :
นภาพัฒนการพิมพ์, 2522.
- โยธิน ศันสนยุทธ และ คณะ. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2533.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2516.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2530.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532.
- สุภัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
2536.
- _____. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2536.
- _____. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2537.
- _____. เทคนิคการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ,
2536.
- วุฒิชัย จานงค์. พฤติกรรมศาสตร์คนใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.
- อารง สุทธาศาสน์. ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

บทความ

- กาญจนา แก้วเทพ. "การวิเคราะห์บทบาทสตรีในสถาบันต่างๆ ของไทย". วารสารสังคมพัฒนา ปีที่ 19 ฉบับที่ 5 (2534) : 47-54
- เกษม ตันติผลาชีวะ. "ผู้หญิงไทยในสังคม". ใกล้หมอ ปีที่ 16 ฉบับที่ 5 (พฤษภาคม 2535) : 78-80
- จิตติมา ยอดพริ้ง. "ผู้หญิงกับการบริหารงานในฐานะผู้นำ". เทศาภิบาล ปีที่ 87 ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2535) : 73-81
- จินตนา บุญงการ. "สภาพภาพสตรีกับบันไดสู่ตำแหน่งบริหาร อุปสรรค และ ขวากหนามที่ค้อยยง เสือนราง". จุฬาลงกรณ์วารสาร ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2532) : 121-129
- ชัยทวี แสนะวงศ์. "ความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับผู้บริหารที่เป็นสุภาพสตรี". วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 3 ฉบับที่ 10 (มกราคม 2526) : 30-34
- ประวิตร ชินวิเชียร. "สตรี...คือผู้แบกภาระ". สตรีทัศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - กรกฎาคม 2527) : 31-33
- วริยพร แสงนภาพวร. "ผู้บริหารหญิง : บทพิสูจน์ความสามารถสตรี". คู่มือทัศน์ ปีที่ 11 (มีนาคม 2529) : 38-40
- วาณิช จรุงกิจอนันต์. "ผ้าพับไว้". ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 14 ฉบับที่ 5 (มีนาคม 2536) : 172-173
- สุทธิชัย ศิริวงศ์วัฒนา. "นักบริหารหญิง". บุคคลวิมณี ปีที่ 7 ฉบับที่ 77 (ธันวาคม 2535) : 92-99

วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- การุณย์ สุวรรณปัทมะ. "เพศกับการเข้าสู่ตำแหน่งบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณีตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย/สำนัก ธนาคารกสิกรไทย จำกัด". รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ชูศิมา เหาอนุรักษ์. "ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของข้าราชการสตรีระดับบริหาร". รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- จงศักดิ์ บุญนาธรรม. "ความคาดหวังในการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชาย มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุตรดิตถ์". สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บุญสืบ ศรีไชยยันตร์. "สภาพการทำงานและความคิดต่อการเปลี่ยนที่ทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลราชวิถีและโรงพยาบาลรามา". สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- เป็ญจา จิรภัทรพิมล. "ความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4". สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- ปราณี เดชวิทยากร. "ผลกระทบจากการที่ผู้หญิงสวมบทบาทผู้บังคับบัญชาต่อผู้ชายที่อยู่ใต้บังคับบัญชา". วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- พรทิพา หอมจันทร์. "การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร". สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- พัชรินทร์ ปิยวนิชพงษ์. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย". สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

Books

- Barnard, Chester I. The Function of Executive. Cambridge : Harvard University Press, 1966.
- Becker, Howard S. Outsiders : Studies in the Sociology of deviance. U.S.A. : Macmillan Company, 1966.
- Bilton, Tony and Others. Introductory Sociology. Hanshire and London : Macmillan Educationed ltd., 1981.

- Chazin, Suzanne. What you didn't know about money and happiness.
Reader's Digest 64 (October 1994) : 23-26
- Chetwynd, James, and Hartnett, Oonagh. The Sex Role System. London :
 W Routhledge & Kegan Paul, 1978.
- Fenn, Margaret. Making it in management : a behavioral approach for
 woman executives. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1978.
- Fransella, Fay, and Forst, Kay. Women : on being a woman. USA : New
 York , 1977.
- Gamson, William A. and Andre Modigliani. Conception of Social life :
 A Text Reader for Social Psychology. Boston : Little Brown and
 company, 1974.
- Gore, William J., and Dyson, J.W. (eds.). The Making of Decision :
 A Reading in Administrative Behavior. New York : The Free
 Press of Glencoe, Collier of Macmillan Ltd., 1964.
- Harriet, Holter. Sex Role and Social Structure. Oslo : Hestholms
 Boktrykkeri, 1970.
- Hersey, Paul, and Blanchard, Kenneth H. Management of Organizational
 Behavior Utilizing Human Resources. USA. : Prentice-Hall
 International, Inc., 1993.
- Hood, Jane C. Becoming a two-job family. New York : Praeger Publishers,
 1983.
- Keith, David. Human Behavior at Work. New York : McGraw-Hill, 1972.
- Maier, Norman R. "Male versus Female Discussion Leader Personnel
 Psychology 23 (1970).
- Quible, Zane K. Administrative Office Management : an Introduction.
 U.S.A. : Prentice-Hall International; Inc., 1992.

ภาคผนวก

ประวัติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาปนาขึ้นจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ นี้ แต่เดิมมาคือ โรงเรียนมหาดเล็ก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2442 ครั้นมาถึง พ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็โปรดเกล้าฯ ให้ขยายขึ้นเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ด้วยมีพระราชประสงค์จะสนองพระราชดำริแห่งองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถที่จะทรงนำเงินบริจาคที่เหลือจากการสร้างพระบรมรูปทรงม้า มาจัดสร้างถาวรวัตถุอันจะเกิดสาธารณประโยชน์ตอบแทนแก่ราษฎรและกิจการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภไว้ก็คือ การจัดการศึกษาแก่ประชาราษฎร์โดยถ้วนทั่วเสมอหน้ากัน

ณ วันจันทร์ที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ (ตึกอักษรศาสตร์ 1 ในปัจจุบัน) และทรงประกาศประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 พระราชทานนามว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อเป็นอนุสรณ์ถวายแด่สมเด็จพระบรมชนกนาถ ผู้พระราชทานกำเนิดสถาบันแห่งนี้ ซึ่งทรงพระนามเดิมว่า "สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์"

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงินทุนสำหรับจัดการศึกษา และพระราชทานที่ดินแปลงใหญ่ เนื้อที่ 1,309 ไร่ ที่ตำบลปทุมวัน ซึ่งเป็นที่ดินส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นที่ตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสืบแต่นั้นมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในรอบ 50 ปี (พ.ศ. 2459-2509)

พระยาอนุกิจวิฑูร (สันศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นคนแรก โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระยะต้น แบ่งเป็น 4 คณะคือ

1. คณะแพทยศาสตร์ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนราชแพทยาลัยเดิม ณ ตำบลวังหลัง (ศิริราชพยาบาล) พระยาเวชสิทธิ์พิลาส (จรัส วิชาตแพทย์) เป็นคณบดี
2. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ตึกบัญชาการ พระยาวิทยาปริชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นคณบดี
3. คณะวิศวกรรมศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ตึกบัญชาการ พระยานิพัทธกุลพงศ์ (ชิน บุญมาศ) เป็นคณบดี
4. คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ที่วังใหม่หรือวังกลางทุ่ง (คือวังของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ตัวตึกรื้อออกแล้ว ปัจจุบันคือบริเวณกรีฑาสถานแห่งชาติ) หม่อมเจ้าพลศรีเกษม เกษมศรี ทรงเป็นคณบดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาให้มีระดับสูงถึงขั้นปริญญาในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ก่อนสาขาวิชาอื่น ตามแผนการช่วยเหลือปรับปรุงสอนวิชาแพทยศาสตร์จากมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ความร่วมมือในครั้งนั้น เป็นผลจากการเจรจาติดต่อของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามหิตลลิตยเดช (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) ซึ่งทรงเป็น "สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์พระองค์ที่ 2" ที่ทรงสอนนิสิตจุฬาฯ ด้วย ("สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์พระองค์แรก" คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัยทรงสอนเมื่อ พ.ศ.2462)

แพทย์ปริณายันรุ่นแรกสำเร็จการศึกษาใน พ.ศ.2471 นับเป็นบัณฑิตรุ่นแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดพิธีพระราชทานปริญญาบัตรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2473 ณ ห้องประชุมตึกบัญชาการ (คือตึกอักษรศาสตร์ 1) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาเวชบัณฑิตตรี แก่แพทย์ปริณายันที่ 1 และรุ่นที่ 2 พร้อมกัน และมีพระบรมราชโองการตอนหนึ่งว่า "วันนี้นับเป็นวันสำคัญสำหรับประวัติการของมหาวิทยาลัย และโดยเหตุนี้นับว่าเป็นวันสำคัญในประวัติการของประเทศสยาม"

ใน พ.ศ.2470 ปรากฏการณ์ที่สำคัญประการหนึ่งในระยะนี้ คือ การรับนิสิตหญิงรุ่นแรกของประเทศไทย กล่าวคือ คณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทรงเสนอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับผู้หญิงเข้าเรียนแพทย์ ซึ่งได้รับการคัดค้านทั้งจากฝ่ายข้าราชการและผู้ปกครอง

แต่ด้วยการสนับสนุนของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ ทางการจึงยินยอมให้ดำเนินการได้ หม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี เป็นหม่อมราชวงศ์ 2 คน เป็นธิดาของข้าราชการในพระยาและพระ 5 คน ดังนั้น ใน พ.ศ. 2470 จึงเป็นปีเริ่มต้นสำคัญในด้านลัทธิของสตรีไทยที่ได้มีโอกาสศึกษาถึงขั้นสูงสุด เช่นเดียวกับบุรุษเพศ นอกจากนี้ยังแสดงความใจกว้างของผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยด้วย

นับแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ขยายการสอนถึงระดับปริญญาในสาขาอื่นๆ ตามคำแนะนำของคณะกรรมการข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์จัดการสอนหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์จัดการสอนหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 4 ปี เช่นเดียวกัน แต่รับผู้สำเร็จประกาศนียบัตรครุมัธยมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าเรียนต่อเพื่อรับปริญญาทั้งสองนั้นในกำหนดเวลา 2 ปีด้วย พ.ศ. 2478 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประสาทปริญญาได้ 4 สาขาวิชา คือ แพทยศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต อักษรศาสตรบัณฑิต และวิทยาศาสตร์บัณฑิต

พ.ศ. 2476 ทางการโอนโรงเรียนกฎหมายจากกระทรวงยุติธรรม มารวมกับคณะรัฐประศาสนศาสตร์ เปลี่ยนเป็นคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ปีต่อมาคณะนี้ก็ถูกโอนไปตั้งเป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง

ใน พ.ศ. 2477 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช 2477 กำหนดให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคลอยู่ในความควบคุมของสภามหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2480 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนแผนกสัตวแพทยศาสตร์ และต่อมาอีก 2 ปีก็เปิดสอนแผนกทันตแพทยศาสตร์ ใน พ.ศ. 2485 คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล แผนกเภสัชกรรมศาสตร์ แผนกสัตวแพทยศาสตร์ และแผนกทันตแพทยศาสตร์ ถูกแยกออกไปตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ต่อมามีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช 2486 ระบุว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะวิศวกรรมศาสตร์ และอักษรศาสตร์ และแผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ พระราชบัญญัตินี้มีการแก้ไขเพิ่มเติม 5 ครั้ง การแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา คือ การแก้ไขครั้งที่ 2 กำหนดให้ตั้งคณะรัฐศาสตร์ เปลี่ยนชื่อ คณะอักษรศาสตร์เป็นคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จนถึง พ.ศ. 2496 จึงขยายหลักสูตรครุศาสตร์ เป็นชั้นปริญญา และมีผู้สำเร็จได้ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตรุ่นแรก เมื่อ พ.ศ. 2498 การแก้ไขครั้งที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2499 กำหนดอักษรชื่อกฎหมายสำหรับวิชาต่างๆ การแก้ไขครั้งที่ 5 พ.ศ. 2502 กำหนดให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดก็ได้

พ.ศ. 2500 แยกแผนกครุศาสตร์ ออกจากคณะอักษรศาสตร์ ตั้งเป็นคณะครุศาสตร์ และตั้งแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ใน พ.ศ. 2509

พ.ศ. 2502 มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ ส.ป.อ. ขึ้นเป็น บัณฑิตวิทยาลัยเฉพาะทางวิศวกรรมศาสตร์ ตั้งขึ้นโดยความช่วยเหลือขององค์การสนธิสัญญาความร่วมมือกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้นเอง ใน พ.ศ. 2504 ท้าหน้าที่ประสานงานการสอนระดับบัณฑิตศึกษาทุกสาขาวิชาเท่าที่จะเปิดการสอนได้ ใน ระยะนี้จำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนยังมีไม่มากนัก ขยายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และเด่นชัด ในระหว่าง พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2530

แท้จริงแล้วองค์กรที่สำคัญต่อวิวัฒนาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับแต่แรกมาจน บัดนี้ คือ "ครู" อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระยะแรก นอกจากอาจารย์วิชาภาษาไทย แล้ว จะเป็นอาจารย์ชาวต่างประเทศ หรืออาจารย์ชาวไทยที่เรียนสำเร็จจากต่างประเทศด้วย ทนต่างๆ เช่น ทนเล่าเรียนหลวงในสมัยความร่วมมือกับมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ มูลนิธิฯ ให้ทุนส่ง คนไทยไปเรียนต่อต่างประเทศ เพื่อกลับมาเป็นอาจารย์จำนวนหนึ่ง อาจารย์ในระยะแรกเหล่านั้น เป็นผู้จัดการการเรียนการสอนจนมีผู้สำเร็จปริญญาตรีสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

อนึ่ง ใน พ.ศ. 2495 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จมาทรง เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะอักษรศาสตร์ นับเป็น "สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์

พระองค์ที่ 3" ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังฝึกให้นิสิตปกครองตนเองโดยตั้งสโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นในปี พ.ศ. 2465 ต่อมาใน พ.ศ. 2475 พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า จุลจักรพงษ์ ประทานเงินสร้างตึกจักรพงษ์ให้เป็นที่ทำการของสโมสรนิสิตจุฬาฯ และเป็นอนุสรณ์ ถวายพระบิดาคือ จอมพลสมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ผู้ทรงเป็น กรรมการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ และทรงขอพระราชทานที่ดินปทุมวันจำนวน 1,039 ไร่ ให้จุฬาฯ นิสิตจุฬาฯ ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ได้รวมตัวกันจัดตั้งสมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2489 โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์เธอ ไวยากร ซึ่งเคยทรงเป็นอาจารย์ใน คณะอักษรศาสตร์ ทรงเป็นนายกสมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ พระองค์แรก สมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ เป็น แกนนำความสามัคคีของนิสิตจุฬาฯ ให้ดำเนินการเผยแพร่เกียรติคุณของจุฬาฯ โดยเฉพาะใน โอกาสวันปิยมหาราช ซึ่งเป็นวันสำคัญยิ่งวันหนึ่งของจุฬาฯ นอกจากนี้ยังช่วยเหลือมหาวิทยาลัยใน ด้านต่างๆ รวมทั้งจัดหาทุนสงเคราะห์นิตินิจฉบับที่ขาดแคลนทุนในการศึกษาด้วย

นอกจากการขยายตัวทางวิชาการ อาคารสถานที่ อาจารย์ และกิจกรรมที่กล่าวแล้ว เหตุการณ์ที่สำคัญยิ่งของจุฬาฯ ภายหลังสงครามโลกก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล สมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระอนุชา เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเสด็จนิวัติพระนคร ในปลาย พ.ศ. 2488 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมจุฬาฯ เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2489 และเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรที่หอประชุมจุฬาฯ เมื่อวันที่ 13 เมษายน ปี เดียวกัน เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคต ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เหล่านิสิตจุฬาฯ พวกกันเข้าเฝ้าถวายเครื่องสักการะพระบรมศพทั้งมหาวิทยาลัย เมื่อพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินกลับสวีตเซอร์แลนด์ อาจารย์และนิสิตจุฬาฯ ไปคอยเฝ้าส่งเสด็จที่ดอนเมือง และถวายเข็มกลัดพระเกี้ยว ในระหว่าง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงศึกษาต่ออยู่นั้นใน พ.ศ. 2490 ก็ได้พระราชทาน พระราชหัตถเลขา มาพระราชทานพรให้นิสิตจุฬาฯ ในวันรับปริญญาด้วย

เมื่อทรงสำเร็จการศึกษา และเสด็จนิวัติกลับประเทศไทยแล้ว พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระกรุณาต่อนิสิตฯ เป็นพิเศษเสมอมา นอกจากเสด็จพระราช

ดำเนินมาพระราชทานปริญญาเป็นประจำแล้ว ยิ่งทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาในพิธีต่างๆ ของจุฬาย ทั้งเป็นทางการและเป็นการส่วนพระองค์บ่อยครั้งได้พระราชทานพระราชหัตถเลขาให้ลงพิมพ์ในหนังสือมหาวิทยาลัยฉบับปฐมหาราชานุสรณ์ ต่อมาหม่อมราชวงศ์สุนทรชาติ สวัสดิศฤกุล อาจารย์แผนกวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ ได้กราบบังคมทูลพระราชทานเพลงประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลง "มหาจุฬาลงกรณ์" พระราชทานมาเป็นเพลงประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โปรดเกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิศฤกุล ณ อยุธยา และนายสุภร ผลชีวิน แต่งคำร้อง พ.ศ.2497 โปรดเกล้าฯ ให้นายเทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล นำเพลงนี้ไปแต่งใหม่ดำเนินทำนองตามแบบเพลงไทยชื่อ "โหมโรงมหาจุฬาลงกรณ์"

พระมหากษัตริย์องค์สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จมาทรงดนตรี ณ หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอในระหว่าง พ.ศ.2501 ถึง พ.ศ.2516 เกือบทุกปีการทรงดนตรีนี้ เริ่มต้นจากพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.2500 ภายหลังพระราชทานพระบรมราโชวาทแล้ว มีพระราชกระแสว่าสมเด็จพระเจ้าลูกเธอประสูติในวันสำคัญของจุฬาย ต่อมาได้พระราชทานนามว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี" นายกลโสมสรนิลิตจุฬาย ในปีนั้น จึงกราบบังคมทูลพระกรุณาขอนำนิลิตเข้าเฝ้าถวายพระพร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เหล่านิลิตจุฬาย เข้าเฝ้า ณ สวयัมพร พระราชทานเลี้ยงน้ำชา และทรงดนตรีกับวง อ.ส. วันศุกร์ พระราชทานแก่เหล่านิลิตในปีต่อมา จึงเสด็จพระราชดำเนินมาทรงดนตรีที่หอประชุมจุฬาย และเป็นประเพณีติดต่อกันมาทุกปี จนมีพระราชภารกิจมากขึ้น ประเพณีที่เป็นที่ชื่นชมของนิลิตจุฬาย นี้ จึงงดไป

ในช่วงเวลาจาก พ.ศ.2459 ถึง พ.ศ.2509 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ขยายตัวเติบโตทางด้านการศึกษาจาก 4 คณะในระยะแรกมาเป็น 8 คณะ และแผนกอิสระอีก 1 แผนก คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย แผนกอิสระสี่สารมวลชน และการประชาสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2510-2519

หลังจากงานฉลอง 50 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่แรกสถาปนา แต่ถูกโอนไปมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ทั้งหมด ทำให้ไม่มีการศึกษาสาขาวิชาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนานกว่า 25 ปี คณะวิชาเหล่านี้โอนกลับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่งในช่วงเวลานี้คณะสัตวแพทยศาสตร์ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ย้ายโอนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2510 และในปีเดียวกันนี้เอง ก็ได้รับโอนคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มาเป็นคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 จึงโอนคณะเทคนิคการแพทย์ส่วนที่อยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์จากมหาวิทยาลัยมหิดล มาเป็นภาควิชาเวชศาสตร์ชั้นสูติของคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกันนี้ มหาวิทยาลัยมหิดลโอนคณะเภสัชศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์กลับคืนมาให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สองคณะนี้เป็นสถาบันการศึกษาสาขาวิชาเภสัชศาสตร์และทันตแพทยศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพกลับคืนมาทำให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกลับเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

พ.ศ. 2512 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยกฐานะแผนกนิติศาสตร์คณะรัฐศาสตร์ ขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ ต่อมาใน พ.ศ. 2513 จึงตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ โดยรวมแผนกรัฐศาสตร์การคลังของคณะรัฐศาสตร์ และแผนกเศรษฐศาสตร์ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เข้าด้วยกัน โอนนิสิตและอาจารย์จากคณะเดิมมาอยู่ในคณะเศรษฐศาสตร์ ใน พ.ศ. 2517 ยกฐานะแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเจริญก้าวหน้าถึงขั้นผลิตนิเทศศาสตร์บัณฑิตรุ่นแรกได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 ขึ้นเป็นคณะนิเทศศาสตร์

สถาบันการศึกษาและวิจัยขั้นสูงที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นในระยะ 10 ปี นี้มี 4 สถาบัน คือ พ.ศ. 2513 ตั้งสถาบันประชากรศาสตร์ พ.ศ. 2517 ตั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม พ.ศ. 2519 ตั้งสถาบันวิจัยสังคม สำหรับสถาบันประชากรศาสตร์และสถาบันวิจัยสังคมนั้น เริ่มต้นโดยเป็นศูนย์วิจัยประชากรศาสตร์ และศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์ ในคณะรัฐศาสตร์มาแต่ พ.ศ. 2509 และพ.ศ. 2510 ตามลำดับ สถาบันประชากรศาสตร์มีลักษณะพิเศษ คือนอกจากทำการวิจัยและเผยแพร่ความรู้ในสาขานี้แล้ว ยังทำ

การสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทด้วย

นอกจากนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมีสถาบันสมทบอีก 2 สถาบัน คือ สถานศึกษาเคมีปฏิบัติและวิทยาลัยพยาบาลสภาอากาศไทย และจัดตั้งสถานีทดลองสัตวแพทย์ที่นครปฐมอีกแห่งหนึ่งด้วย

ในปีการศึกษา พ.ศ. 2510 บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ ส.ป.อ. ซึ่งเป็นคณะหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แยกตัวเป็นอิสระ และแปรสภาพเป็นสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษาและการวิจัยเจริญเร็วขึ้นก็คือ การขยายบริการทางวิชาการในระยะนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการปรับปรุงให้บริการทางวิชาการเพิ่มขึ้นมาก เช่น หอสมุดกลางมีหนังสือเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 120,000 เล่ม ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาห้องสมุดประจำคณะและภาควิชาควบคู่กันไปด้วย หน่วยโสตทัศนศึกษากลางซึ่งตั้งมาแต่ พ.ศ. 2502 ได้รับการพัฒนาจนสามารถให้บริการได้ทั่วมหาวิทยาลัย ในโอกาสที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีอายุครบ 55 ปี องค์การวิจัยขั้นสูงของกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาได้โอนเอกสารเกี่ยวกับประเทศไทยมาให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งเป็นศูนย์เอกสารประเทศไทย ได้ขยายการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับประเทศไทย

พ.ศ. 2518 ตั้งศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย เพื่อให้บริการจัดหาหมายตำราเรียน หนังสืออ้างอิง วารสาร และอุปกรณ์การศึกษา

ในช่วงเวลานี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถหาทุนวิจัยเพิ่มได้มากขึ้น เช่น ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช ฯลฯ เมื่อบริการทางวิชาการดีขึ้น ทุนการวิจัยมีมากขึ้น งานวิจัยจึงเพิ่มขึ้นมากในระยะนี้

ในปีการศึกษา พ.ศ. 2508 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งหน่วยทะเบียนกลางขึ้น เพื่อประสานงานและลงทะเบียนนิสิตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

พ.ศ. 2514 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งศูนย์สารนิเทศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็น ศูนย์ประสานงานบริการข่าวสารและข้อมูลของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้มหาวิทยาลัย

สภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2514 เป็นองค์กรที่มีความ สำคัญต่อคณาจารย์ของจุฬาฯ

ในช่วงทศวรรษที่ จุฬาฯ ยังได้พระมหากษัตริย์คุณจากพระราชวงศ์อีกพระองค์หนึ่งคือ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวาง ศิลาฤกษ์ตึกอักษรศาสตร์ 4 ใน พ.ศ. 2516

เหตุการณ์สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในช่วงนี้คือ สมเด็จพระเจ้า ลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ เสด็จเข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพ.ศ. 2516 นับเป็นเกียรติยศสูงสุดของมหาวิทยาลัยทั้งยังเป็นที่ยินชมโสมนัสแก่คณาจารย์ นิสิตและบุคคลากรชาวจุฬาฯ เป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ มีพระจริยาวัตรตรงดงาม ทรงปฏิบัติพระองค์เหมือนนิสิตทั่วไป ทรงร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ มหาวิทยาลัยมิได้ขาดทรงเป็นนักดนตรีของชมรมดนตรีไทย และทรงมีผลการเรียนเป็นเลิศตลอด เวลา 4 ปี ดังปรากฏว่าทรงสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ 1 และทรง ได้รับรางวัลเหรียญทอง

เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีอายุครบ 60 ปีใน พ.ศ. 2520 นั้น มีคณะวิชาเพิ่มขึ้น เป็น 15 คณะ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย มีสถาบัน 4 สถาบัน มีแผนกวิชา 119 แผนก โครงการ 5 โครงการอาคารประกอบด้วย อาคารเรียน 75 หลัง อาคารบริหาร 6 หลัง อาคารสนทนาการ 6 หลัง อาคารบริการ 49 หลังอาคารพักอาศัยของอาจารย์ 2 หลัง หอพักนิสิตชาย 3 หลัง หอพักนิสิตหญิง 1 หลัง ที่พักคนงาน 2 หลัง ประชากรของจุฬาฯ ประเภทนิสิตประกอบนิสิตปริญญาตรี 12,248 คน ประเภทนิสิตปริญญาโท 3,109 คน ปริญญาเอก 14 คน ประเภทอาจารย์ 1,904 คน ประเภทข้าราชการ 628 และลูกจ้าง 1,476 คน

ในการดำเนินงานที่สำคัญๆ นี้คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริหาร ทั้งนี้โดยการกำหนดนโยบายและกิจกรรมเป็นแนวทางดำเนินการอย่างชัดเจนในแต่ละเรื่อง แล้วจึงกำหนดแผนทรัพยากรรองรับ

โดยมีหลักการดำเนินงานที่สำคัญคือ ความเป็นเอกภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการตัดสินใจในภาพรวมของมหาวิทยาลัย โดยการใช้ข้อมูลให้มากที่สุด ในการตัดสินใจ การใช้เกณฑ์มาตรฐานจัดสรรทรัพยากรและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ การจัดทำแผนพัฒนาในระยะที่ 5 มุ่งให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่ประเทศชาติกำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจ และความจำเป็นด้านทรัพยากรอย่างมาก

ในช่วงเวลานี้ได้จัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกคณะหนึ่ง (พ.ศ. 2527) และเพิ่มภาควิชาในคณะต่างๆ อีกหลายภาควิชา การขยายการศึกษาที่เด่นชัดที่สุดในระยะนี้คือ การศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเปิดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงอีก 4 สาขาวิชา ระดับมหาบัณฑิตอีก 8 สาขาวิชา และยังร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศจัดตั้งสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ เมื่อ พ.ศ. 2525 เพื่อจัดการสอนระดับมหาบัณฑิต ด้านบริหารธุรกิจอีกสาขาหนึ่งด้วย

เหตุการณ์สำคัญทางด้านการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาระยะนี้คือ เมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์แล้ว ทรงสนพระทัยที่จะศึกษาค้นคว้าในวิทยาการขั้นสูงต่อไป จึงทรงศึกษาต่อชั้นปริญญาโท สาขาวิชาบาลีสันสกฤต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ควบคู่กับการศึกษาชั้นปริญญาโท วิชาโบราณคดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิตใน พ.ศ. 2524

ต่อมาในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2520 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯ เป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดัชมิตรสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี สถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521 ให้ก่อตั้ง "เงินทุนจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยเฉลิมฉลองสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี" เป็นการ เฉลิมฉลอง
 วโรกาสที่ทรงได้รับสถาปนาพระอิสริยยศ และพระอิสริยยศศักดิ์ กับทั้งวโรกาสที่ทรงเป็น สมเด็จพระ
 เจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย คือทรงเป็นอักษรศาสตร์
 บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากการผลิตบัณฑิตและการถ่ายทอดความรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังมุ่งไปสู่การคิดค้นวิทยาการใหม่ๆ
 เพื่อขยายพรมแดนแห่งความรู้ และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศ
 ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 6 โดยได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารงานวิจัยในลักษณะสหสาขา
 วิชาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2513 คือ สถาบันประชากรศาสตร์เพื่อทำหน้าที่หลักในการวิจัย
 ในลักษณะสาขาวิชาตามปัญหาที่เกิดขึ้น ต่อมาก็ได้มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยเพิ่มขึ้นอีกตามความสำคัญ
 ของปัญหาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต้องทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อประโยชน์แก่สังคม
 ไทย และอยู่ในศักยภาพที่มหาวิทยาลัยจะทำได้ด้วย จนกระทั่งในปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ได้รับการจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา 7 สถาบัน มีสถาบัน และศูนย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการอีก 3
 สถาบัน

เพื่อให้การบริหารงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งฝ่ายวิจัยขึ้นที่สำนักงานอธิการบดีขึ้นใน พ.ศ. 2523 ทำหน้าที่
 เป็นศูนย์กลางในการบริหารงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย วางนโยบายและกำหนดแผนวิจัย
 ของมหาวิทยาลัยประสานงานกับคณะ สถาบัน และหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
 กับการวิจัย จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย พัฒนาคณาจารย์ในด้านการ
 วิจัย จัดระบบข้อมูลและเผยแพร่ผลงานวิจัย ดังนั้นการจัดตั้งฝ่ายวิจัยจึงแสดงถึงความมุ่งมั่นของ
 มหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญแก่ภารกิจการวิจัย นอกเหนือจากภารกิจการผลิตบัณฑิต

นอกจากการศึกษาและการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการแล้วจุฬาลงกรณ์มหา
 วิทยาลัยยังพยายามพัฒนาชนบท ให้โอกาสนักเรียนในชนบทได้เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ด้วยการตั้งโครงการจุฬาฯ-ชนบทขึ้น เริ่มต้นโดยรับนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอีสานใต้ เข้าเรียน
 แพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2521 ด้วยการสอบคัดเลือกเป็นการพิเศษ
 ไม่ต้องแข่งขันกับนักเรียนทั่วไป นิสิตแพทย์ชนบทเหล่านี้เข้าเรียนชั้นปี

ที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ไปเรียนภาคคลินิกที่ศูนย์การศึกษาแพทย์
 คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี โครงการจุฬาฯ-ชนบท ปัจจุบันนี้ขยายออกไปสู่
 คณะต่างๆ รวม 14 คณะ โดยมีหน่วยจุฬาฯ-ชนบท ซึ่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2524 เป็นผู้ประสานงาน

ปัจจุบันมีหลักสูตรการสอน 247 สาขาวิชา ซึ่งจำแนกเป็นระดับปริญญาเอก 12 สาขา
 วิชา ปริญญาโท 98 สาขาวิชา ประกาศนียบัตรบัณฑิต 24 สาขาวิชา และปริญญาตรี 113 สาขา
 วิชา จัดการอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อสอบวุฒิบัตรของแพทย์สภา จำนวน 28 สาขาวิชา ในด้าน
 บุคลากรประเภทนิสิตรวมทั้งสิ้นจำนวน 18,460 คน จำแนกเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 13,538
 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต 181 คน นิสิตระดับปริญญาโท 4,623 คน และระดับปริญญาเอก 118
 คน ประเภทคณาจารย์ประจำ 2,416 คน อาจารย์พิเศษ 851 คน อาจารย์ชาวต่างประเทศ
 51 คน ข้าราชการอื่นๆ 1,538 คน ลูกจ้างประจำเงินงบประมาณ 1,513 คน และลูกจ้างเงิน
 ผลประโยชน์ 699 คน ในด้านอาคารประกอบด้วยอาคารทั้งสิ้น 190 หลัง ซึ่งแยกเป็นอาคาร
 เรียง อาคารบริหารอาคารสหนาการ อาคารบริการ อาคารที่พักอาศัยของอาจารย์ หอพักนิสิต
 ชาย หอพักนิสิตหญิง และที่พักคนงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทศวรรษที่ 7 เป็นช่วงเวลาของความเจริญก้าวหน้าทาง
 วิชาการจากพื้นฐานที่เตรียมไว้เป็นอย่างดีในช่วงเวลาที่ผ่านมา การศึกษาขยายออกไปเกือบทุก
 สาขาและทุกระดับ งานวิจัยและสถาบันวิจัยชั้นสูงดำเนินไปได้เป็นอย่างดี สิ่งที่สำคัญที่สุด
 ช่วงนี้คือ การประยุกต์วิชาการที่จุฬาฯ มีอยู่ เพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเป็แนวทางในการ
 ดำเนินงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อไป การขยายตัวของจุฬาฯ ทุกๆ ด้านนี้มีผลทำให้ความ
 ใกล้ชิดระหว่างคณะต่างๆ และระหว่างนิสิตจุฬาฯ ลดน้อยไปกว่าเดิม อย่างไรก็ตามก็ดีจุฬาลงกรณ์มหา
 วิทยาลัยก็ยังตระหนักอยู่เสมอว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและทางวัตถุหรือเทคโนโลยี
 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จะต้องควบคู่ไปกับความเจริญทางความคิด ค่านิยม และจิตใจ ดังนั้น
 การสร้าง "น้ำใจ" ซึ่งเป็นประเพณีของจุฬาฯ และการเสริมสร้างวัฒนธรรมของบัณฑิตให้มี
 "ความรู้คู่คุณธรรม" จึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทำให้เป็นผลสำเร็จในช่วงเวลาถัดจากนี้
 ไปข้างหน้า

แบบสอบถามในการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของสตรีในการจะก้าวขึ้นสู่

ระดับผู้บริหารของบัณฑิตสตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534

เรียน เพื่อนบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534

เนื่องจากดิฉัน นางสาวกุลยา ธรรมจินดา เป็นหนึ่งในจำนวนบัณฑิตสตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534 คณะนิติศาสตร์ และขณะนี้กำลังศึกษาต่อในคณะรัฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในชั้นทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของสตรีในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหารของบัณฑิตสตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534" ได้ดำเนินการเสร็จไปแล้วส่วนหนึ่ง โดยข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ผลในการวิจัยขั้นต่อไปจนเสร็จสิ้นนั้น จะต้องได้มาจากแบบสอบถามที่เพื่อนบัณฑิตช่วยกรอก มิฉะนั้นแล้ววิทยานิพนธ์ของดิฉันจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้เลย จึงขอความกรุณาและความร่วมมือจากเพื่อนบัณฑิตช่วยกรอกแบบสอบถามที่แนบมานี้ให้ครบถ้วน และตรงตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของตัวเองมากที่สุด และส่งกลับมายาภายในวันที่ 25 มิ.ย. 37 นี้ด้วย เพราะจะต้องนำข้อมูลที่ครบถ้วนของแบบสอบถาม 400 ชุด (กลุ่มตัวอย่างบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ต้องการ คือ 400 คน) ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ และสรุปผล เพื่อนำไปเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อทำการสอบ (DEFEND) วิทยานิพนธ์ต่อไป ดังนั้น แต่ละขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์จะต้องมีกำหนดเวลา ส่วนคำตอบของเพื่อนๆ และผลของการวิจัยนั้น ขอรับรองว่าจะเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เท่านั้น

ดิฉันจึงขอความกรุณาจากเพื่อนๆ บัณฑิตอีกครั้งช่วยสละเวลาอันมีค่าของท่าน กรอกแบบสอบถามให้ครบถ้วน และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ด้วยการพับแบบสอบถามและผนึก (ไม่ต้องใส่ซองและไม่ต้องติดดวงตาไปรษณียากร) โดยให้ข้อความจำหน้าที่ส่งกลับมายังดิฉัน ซึ่งพิมพ์อยู่ที่แผ่นหลังของชุดแบบสอบถามนี้อยู่ด้านนอก และในกรณีนี้ดิฉันได้ทำการติดตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อยแล้ว และขอให้ส่งคืนมาภายในกำหนดระยะเวลาข้างต้นด้วย

ขอขอบคุณในความร่วมมือที่จะได้รับมาล่วงหน้า ณ ที่นี้

กุลยา ธรรมจินดา

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำสั่ง : จงเขียนตัวเลขหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง ลงในช่อง [ ] ทางขวามือ

1. สถานภาพสมรส [ ]
  1. โสด 2. สมรส
  3. หย่าร้าง, หม้าย
2. การศึกษาหลังจบปริญญาตรี [ ]
  1. ไม่ได้เรียนต่อ 2. กำลังเรียนต่อในระดับปริญญาโท
  3. กำลังเรียนต่อในระดับอื่นๆ (เช่น ประกาศนียบัตร, วุฒิบัตร เป็นต้น)
  4. จบการศึกษาระดับปริญญาโทแล้ว
  5. จบการศึกษาระดับอื่นๆ แล้ว
3. ระดับคะแนนตอนจบปริญญาตรี [ ]
  1. 2.00-2.51 2. 2.51-3.00
  3. 3.01-3.50 4. 3.51-4.00
4. ประสบการณ์การทำงาน [ ]
  1. ยังไม่เคยทำงาน 2. ทำงานน้อยกว่า 6 เดือน
  3. ทำงานตั้งแต่ 6-12 เดือน 4. ทำงาน 1 ปีขึ้นไป
5. รายได้ของท่าน [ ]
  1. ยังไม่มีรายได้ 2. น้อยกว่า 5,000 บาท
  3. 5,001-10,000 บาท 4. 10,000 บาทขึ้นไป
6. สมาชิกในครอบครัวของท่าน เคยมีหรือมีใครดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือไม่ [ ]
  1. เคยมี 2. มี 3. ไม่มี

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 - 3

ส่วนที่ 2 : ความต้องการที่จะก้าวสู่ระดับผู้บริหาร

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ท่านมีความตั้งใจว่าจะต้องทำงานให้ถึงระดับผู้บริหารให้ได้					
2	การจะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานของท่าน คือการที่สามารถได้ตำแหน่งระดับผู้บริหารให้ได้					
3	ในชีวิตการทำงานของท่าน ท่านไม่คิดไปถึงการทำงานระดับผู้บริหาร					
4	ถ้าตลอดชีวิตการทำงานของท่าน ท่านไม่สามารถก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งบริหารในสายงานอาชีพของท่านได้ ท่านก็ไม่รู้สึกเสียดาย					
5	เพียงการศึกษาในระดับปริญญาตรีก็สามารถเป็นผู้บริหารได้ ถ้ามีความสามารถพอ					
6	สตรีที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีแทบไม่มีความหวังในตำแหน่งบริหารเลย					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7	ท่านคิดว่าถ้าท่านได้เรียนต่อในระดับปริญญาโท ความต้องการที่จะเป็นผู้บริหารของท่านจะเด่นชัดขึ้น					
8	ตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบสูงไม่เหมาะกับบุคลิกลักษณะของสตรี					
9	ถ้าได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ท่านจะไม่มี ความมั่นใจในตนเองในการทำงาน					
10	ปัจจุบันสตรีมีความสามารถในด้านการบริหารมากขึ้น					
11	สตรีรุ่นใหม่จะมีทักษะในด้านการบริหารมากกว่าสตรีรุ่นก่อนๆ					
12	ท่านเชื่อว่าประสิทธิภาพการทำงานด้านการบริหารของสตรีไม่แตกต่างกับบุรุษ					
13	เมื่อพูดถึงตำแหน่งผู้บริหาร ท่านจะนึกถึงผู้ชายก่อนเสมอ					
14	ปัจจุบันนี้ยังคงมีสตรีหลายๆ คนที่ปฏิเสธตำแหน่งงานที่ต้องใช้ความสามารถ					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15	ท่านคิดว่า เมื่อหน่วยงานหนึ่งกำลังพิจารณา คนเข้าตำแหน่งบริหาร เขาควรดูความ สามารถมากกว่าความเป็นชายเป็นหญิง					
16	ผู้ที่มีอายุน้อยจะไม่เข้าข่ายการพิจารณาให้ ตำแหน่งผู้บริหารเลย					
17	อายุการทำงานน้อยก็สามารถเป็นผู้บริหาร ที่ดีได้					
18	ท่านรู้สึกต้องการงานที่ทำท้าทายความรู้ ความสามารถ					
19	ท่านรู้สึกเบื่อถ้าจะต้องทำแต่งงานประจำซ้ำ ซากจำเจ					
20	ท่านคิดว่าสตรีที่ต้องการเป็นผู้บริหารนั้นส่วน ใหญ่จะคำนึงถึงเรื่องรายได้ก่อนเป็นอันดับ แรก					
21	ท่านจะสนใจติดตามข่าวคราวที่เกี่ยวกับผู้ บริหารสตรีเสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
22	ความต้องการที่จะก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ของท่านหรือไม่นั้น ไม่ได้มาจากตัวท่านผู้ เดียว แต่ยังมีแรงผลักดันจากผู้อื่นด้วย เช่น บิดา-มารดา เป็นต้น					

ส่วนที่ 3 ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	สตรีเหมาะสมกับบทบาทของความเป็นแม่					
2	สตรีไม่เหมาะสมกับการออกไปทำงานนอกบ้าน					
3	สภาพร่างกายตามธรรมชาติของสตรีไม่เหมาะกับการปฏิบัติงานหนัก					
4	สตรีควรจะเป็นแม่บ้านดูแลครอบครัว และทำงานประจำไปเรื่อยๆ มากกว่าทำหน้าที่เป็นผู้บริหารของหน่วยงาน					
5	สตรีมีความคิดอ่านที่ละเอียดอ่อนจึงสามารถทำงานในตำแหน่งบริหารได้					
6	สตรีควรมีบทบาทใดบทบาทหนึ่งเพียงอย่างเดียวระหว่างบทบาทภายในครอบครัวกับบทบาทในการทำงานนอกบ้าน					
7	ลักษณะทางกายภาพที่ติดตัวชาย และหญิงมาแต่เกิดนั้นจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก เช่น ผู้ชาย แข็งแรง ผู้หญิงอ่อนแอ เป็นต้น					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8	เนื่องจากความเป็นสตรี เช่นการมีรอบเดือน การให้กำเนิดบุตร ทำให้มีผลลบต่อการทำงาน					
9	สตรีและบุรุษ ต้องมีการแบ่งแยกประเภทของงาน ตามความเหมาะสมของเพศ					
10	ในงานตำแหน่งเดียวกันบุรุษมักจะทำหน้าที่ได้ดีกว่าสตรี					
11	ในตำแหน่งผู้บริหาร มีการเจาะจงทางเพศของผู้จะดำรงตำแหน่ง					
12	หัวหน้ามีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะรับหน้าที่ของผู้บริหารได้					
13	ปัจจุบันสตรีได้เข้ามาสู่สายงานตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้ชายเคยผูกขาดครอบครองอยู่มากขึ้น					
14	ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญภาคในการทำงานแก่เพศชายและหญิง					
15	ความบกพร่องในการทำงานด้านบริหารสามารถเกิดได้กับทั้งชายและหญิงในปริมาณเท่าๆ กัน					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16	สังคมปัจจุบันยังไม่ค่อยเปิดโอกาสให้สตรี ทำงานทุกประเภทโดยไม่ถูกกีดกัน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

* กรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายในวันที่ 20-25 มิ.ย. 37 ด้วย *

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกัญญา ธรรมจินดา เกิดวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนราชินี เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 ที่โรงเรียนสตรีวิทยา สามารถสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2531 และสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต ในปีการศึกษา 2534 ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยามหาบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2535 ปัจจุบันยังไม่ได้ทำงาน